

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ
ĮSTATYMO NR. XIII-2166 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Įstatymo projektą paskatino parengti kelios esminės priežastys:

1. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (toliau – Įstatymas) nustato specialiąsias žemės naudojimo sąlygas siekiant užtikrinti visuomenės sveikatos saugą, objektų ir veiklos apsaugą, valstybės saugumą, aplinkos ir viešojo intereso apsaugą. Šio Įstatymo 7 straipsnis reglamentuoja teisinius santykius dėl žemės savininko sutikimo gavimo siekiant nustatyti konkrečios teritorijos naudojimo sąlygas bei numato išimtis, kurios įtvirtintos Įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje, viena kurių – *žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimas neprivalomas, kai tenkinant viešąjį interesą, šiame įstatyme nurodytos teritorijos nustatomos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose arba šių teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas įstatymų, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka patvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto šiais atvejais: <...> 6) branduolinės energetikos objektams, magistraliniams dujotiekiams ir naftotiekiams (produktotiekiams), elektros energijos perdavimo tinklams, viešajai geležinkelių infrastruktūrai, valstybei ar savivaldybei priklausančioms keliams; savivaldybėms ir (ar) viešojo geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausančiai ar kitaip valdomai arba naudojamai geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrai ir požeminio vandens vandenvietėms (Įstatymo 7 straipsnio 3 dalies 6 punktas).*
2. Į išimtį (kai nėra reikalingas žemės savininko sutikimas) yra įtraukti visi objektai skirti viešųjų paslaugų teikimui ir viešojo intereso tenkinimui, išskyrus šilumos perdavimo tinklus, nors remiantis Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2020 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 1-339 „Dėl elektros tinklų, magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių), skirstomųjų dujotiekių, šilumos perdavimo tinklų apsaugos zonų, magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijų planų rengimo (nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto) ir tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Elektros tinklų, magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių), skirstomųjų dujotiekių, šilumos perdavimo tinklų apsaugos zonų, magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijų planų rengimo (nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto) ir tvirtinimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 2.1 punkte numatyta, kad *tenkinant viešąjį interesą pagal Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 7 straipsnio 3 dalį, kai žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimas neprivalomas ir Objektų apsaugos zonos ir (ar) MD teritorijos nustatomos: <...> 2.1.5. šilumos perdavimo tinklams*, atsižvelgiant į tai, kad šilumos perdavimo tinklai taip pat yra strateginės reikšmės objektas tenkinant viešąjį interesą. Šilumos ūkio paslaugų teikimo, kaip viešojo intereso užtikrinimo svarba pabrėžiama ir Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme (toliau – ŠŪĮ) – 2 straipsnio 56 punktas, 4 straipsnio 1 dalis.
3. Į Įstatymo 7 straipsnio 3 dalies 6 punktą neįtraukus šilumos perdavimo tinklų, sukurta teisinė spraga, kai Įstatymo ir Aprašo (papildančio Įstatymą) bei ŠŪĮ nuostatos yra nesuderintos tarpusavyje, todėl yra poreikis papildyti Įstatymą į 7 straipsnio 3 dalies 6 punktą įtraukiant šilumos perdavimo tinklus.

Parengtu projektu siekiame pasiekti tokių tikslų:

1. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XII-2166 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama įtvirtinti, kad nebūtų reikalaujama žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimas, kai

tenkinant viešąjį interesą Įstatyme nurodytos teritorijos nustatomos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose arba šių teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas įstatymų, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka patvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto branduolinės energetikos objektams, magistraliniams dujotiekiams ir naftotiekiams (produktotiekiams), elektros energijos perdavimo tinklams, šilumos perdavimo tinklams, viešajai geležinkelių infrastruktūrai, valstybei ar savivaldybei priklausantiems keliams; savivaldybėms ir (ar) viešojo geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausančiai ar kitaip valdomai arba naudojamai geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrai ir požeminio vandens vandenvietėms. Pažymėtina, kad Įstatymo pakeitimu sutikimas būtų neprivalomas tik tuo atveju kai į asmeniui priklausančią žemės sklypą patenka šilumos tiekimo trasos apsaugos zona, bet ne pati trasa (tokiu atveju žemės savininko sutikimas yra būtinas), ir kai šilumos tiekimo trasa yra numatyta teritorijų planavimo dokumentuose.

2. Pašalinti teisinę spragą kai Įstatymo ir Aprašo (papildančio Įstatymą) bei ŠŪĮ nuostatos yra nesuderintos tarpusavyje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo iniciatorius ir rengėjas LR Seimo narys Audrius Radvilavičius.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu galiojančiame Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 7 straipsnio 3 dalies 6 punkte į išimtį (kai nėra reikalingas žemės savininko sutikimas) yra įtraukti visi objektai skirti viešųjų paslaugų teikimui ir viešojo intereso tenkinimui, išskyrus šilumos perdavimo tinklus, nors šilumos perdavimo tinklai taip pat yra strateginės reikšmės objektas tenkinant viešąjį interesą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymų projektu siūloma įtraukti šilumos tiekimo tinklus į sąrašą, kai nustatant specialiąsias žemės naudojimo sąlygas nereikalaujama žemės sklypo savininko sutikimo, kai tenkinant viešąjį interesą minėtos teritorijos nustatomos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose arba šių teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas įstatymų, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka patvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto.

Priėmus Įstatymo projektą būtų sudaromos palankesnės sąlygos vykdyti centralizuoto šilumos tiekimo tinklų plėtrą, taip užtikrinant „žaliojo kurso“ įgyvendinimą bei siekiant sumažinti Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus CO₂ išmetimo rodiklius, o nuo 2050 m. pasiekti ir nulinę emisiją.

Taipogi, priėmus Įstatymo projektą būtų sumažinta administracinė našta, sutaupoma žmoniškųjų ir finansinių išteklių nustatant specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, būtų išvengiama papildomo žemės savininkų trukdymo, o informavimas be išreikšto raštiško savininko sutikimo teisiniu požiūriu neturės jokios neigiamos įtakos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymas kriminogeninei situacijai, korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektu siūlomas naujas reglamentavimas turės teigiamos įtakos viešosios paslaugos – šilumos tiekimo veiklos plėtrai, taip užtikrinant „žaliąjį kursą“.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą: kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios?

Priėmus Įstatymo projektą kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka?

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus?

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti?

Priėmus Įstatymo projektą įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)?

Įstatymo projekto įgyvendinimui papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Nėbuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis.

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „šilumos perdavimo tinklai“ „specialiosios žemės naudojimo sąlygos“,

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia

Seimo narys: